

Regelbunden tillsyn i Ankarsrums skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Västerviks kommun och besökt Ankarsrums skola den 15 oktober 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Den regelbundna tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns i separata material och på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/Tillsyn).

På de punkter där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 26 juni 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Ankarsrums skola, dels den information som samlats in under besöket. I Ankarsrums skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Ankarsrums skola

Ankarsrums skola	Antal elever
Förskoleklass	14
Grundskola	296

Källa: Uppgifter från skolan, 2008-10-15

Ankarsrums skola är belägen i brukssamhället Ankarsrum, en mindre tätort i kommunen två mil väster om centralorten Västervik. Utbildningen i Ankarsrums skola omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–9. Skolan är organiserad i sex arbetslag: två arbetslag för förskoleklass och grundskolans årskurser 1–3, ett arbetslag för årskurserna 4–6 samt tre arbetslag för var och en av årskurserna 7, 8 och 9. För skolans ledning fanns vid tiden för den regelbundna tillsynen en rektor och en biträdande rektor.

I skolan finns även förskola och skolbarnsomsorg. Dessa verksamheter granskas på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i separata verksamhetsrapporter.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs.

1 Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5, Ankarsrums skola

	År			
	2005	2006	2007	2008
Andel (%) elever som uppnått kravnivån på de nationella proven:				
Engelska	83	73	68	95
Matematik	78	67	68	88
Svenska	70	67	60	88

Källa: Uppgifter från skolan 2008-10-15

Tabell 3: Resultat för elever i årskurs 9

	Ankarsrums skola					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommungrupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	182,5	184,4	208,2	198,2	181,0	199,4	204,3	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	66,2	68,1	79,6	74,4	70,3	74,9	75,8	76,6
Andel (%) behöriga till nationellt program	93,0	73,6	94,6	84,1	81,3	87,1	88,6	88,9

Källa: Skolverkets officiella statistik, 2008-12-09

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Kommentar och bedömning:

Lärarna i Ankarsrums skola följer upp elevernas resultat på individnivå, men skolan saknar uppgifter om i vilken utsträckning eleverna nått målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 varierar över tid under perioden 2005–2008, tabell 2. Elevernas resultat har förbättrats 2008 jämfört med tidigare år.

Följande beskrivningar är gjorda utifrån tabell 3 ovan och uppgifter i Skolverkets statistikdatabas SIRIS.

Under åren 2004–2008 låg Ankarsrums skolas genomsnittliga meritvärde för årskurs 9 samt andelen elever som nått målen i samtliga ämnen under rikets nivå med undantag för år 2006 då dessa resultat låg något över rikets nivå. Andelen behöriga till nationellt program har varierat under den aktuella tidsperioden och har legat såväl över som under rikets värde.

En jämförelse mellan flickors och pojkars resultat visar att flickor flera år under den aktuella perioden haft betydligt högre måluppfyllelse, i synnerhet i naturorienterande ämnen.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 år visar en betydande skillnad mellan andelen elever som nått minst Godkänt i provet i matematik jämfört med andelen elever med lägst betyget Godkänt, dvs. de som erhållit betyg i ämnet. År 2008 var det 24,7 procent fler elever har fått betyg i ämnet än som nått minst Godkänt i det nationella ämnesprovet. Åren 2004 och 2006 var differensen i matematik mellan ämnesbetyg och provbetyg 17,8 respektive 34,2 procentandelar.

Skolan förklarar skillnaden i resultat i matematik 2008 med att många elever som inte nådde nivån för Godkänt i ämnesproven legat strax under gränsen för detta betyg. De har dock i undervisningen visat kunskaper som motsvarat betyget Godkänt. Skolinspektionen vill framhålla att det inte finns några krav på total samstämmighet mellan provresultat och betyg, men skolan behöver analysera de anmärkningsvärt stora skillnaderna vissa år mellan resultat i ämnesproven och betygen i matematik. Skolan behöver också i sitt kvalitetsarbete analysera orsakerna till resultatvariationerna över tid som ett led i arbetet för skolutveckling och ökad måluppfyllelse.

En betydande del, ca 30 procent, av eleverna i årskurs 9 når inte målen för utbildningen. Skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

- 1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.2.3 Lärarna upprättar en framåtsyftande individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen, i sin lydelse före den 15 juli 2008, ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

I Ankarsrums skola upprättar lärarna individuella utvecklingsplaner i samband med utvecklingssamtalet. I de individuella utvecklingsplanerna formuleras såväl kortsiktiga som långsiktiga mål för eleverna. I vissa planer korresponderar dock inte de insatser som beskrivs mot de mål som formulerats för eleven. Det framgår heller inte tydligt vad skolan ska göra för att eleven ska utvecklas i riktning mot målen. Detta behöver åtgärdas.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska också innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Se vidare Skolverkets allmänna råd 2008 om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

6 (12)

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

- 1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

- 1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

- 1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

- 1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2 Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas och dessa ska ha en tydlig koppling till relevant diskrimineringsgrund.

Ankarsrums skola har en likabehandlingsplan som till stora delar uppfyller lagens krav. Planen saknar dock en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för de insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året. Detta behöver åtgärdas.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen (1985:1 100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567).

Detta innebär att verksamheterna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk. Det finns dock inget som hindrar att verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen ska sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.

Enligt läroplanen ska skolans undervisning vara icke-konfessionell.

I timplanen för Ankarsrums skola finns undervisningstid avsatt för elevens val för årskurs 1–6 och årskurs 7–9. Elevens val i årskurs 1–6 är, enligt skolans rektor, integrerat i skolans tematiska arbete. Vid intervjuer med elever framkom att de uppfattar att skolan erbjuder elevens val från årskurs 7. Elevens val anordnas inte i årskurs 1–6 på sätt som grundskoleförordningen förutsätter. Detta behöver skolan åtgärda.

Elevens val ska planeras och genomföras målinriktat på samma sätt som övrig undervisning. Ankarsrums skola erbjuder eleverna i årskurs 7–9 ett femtontal alternativ inom elevens val. I dessa ingår bl.a. läxhjälp och konfirmerationsundervisning. Av intervjuer och dokumentation framkom att ”läxhjälp” i stor utsträckning används som stöd eller för att ge eleverna möjlighet att ”jobba ifatt” i något ämne. Detta är inte förenligt med grundskoleförordningens bestämmelser om elevens val och behöver åtgärdas.

10 (12)

Konfirmationsundervisningen inom elevens val leds av en församlingspräst. Fördjupning av religionskunskap avseende kristendom kan ingå i elevens val så länge det följer kursplanen och läroplanen. Konfirmationsundervisning kan däremot inte betraktas på annat sätt än att den är konfessionell. Konfirmationsundervisning som elevens val är inte förenligt med skollagens bestämmelser om att undervisningen ska vara icke-konfessionell. Detta behöver skolan åtgärda.

För beslut om elevens val se vidare i kommunrapporten.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs

Motivering

Ej relevant för skolan vid tillfället för den regelbundna tillsynen.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

- 3.3.1 Rektorn är förtrogen med verksamheten och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

- 3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, framgår att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Ankarsrums skola bedriver i många avseenden ett gott kvalitetsarbete. Ansträngningar görs för att anpassa utbildningen till elevernas behov och skolan arbetar på olika sätt för att ge stöd och särskilt stöd till både grupper av

12 (12)

elever och enskilda elever. Trots detta har andelen elever som inte nått målen för utbildningen i årskurs 9 uppgått till mellan 20 och 35 procent under åren 2004–2008. Mot bakgrund av skolans resultat och de skillnader mellan slutbetyg och provbetyg, som belyses i avsnitt 1.1 Kunskapsresultat, behöver skolan därför ytterligare förbättra arbetet med att följa upp och utvärdera verksamheten och de särskilda insatser som görs för att försäkra sig om att de leder till de uppsatta målen.

Ankarsrums skola följer upp kunskapsresultaten hos eleverna på individnivå och på skolnivå i ämnena engelska, matematik och svenska. På skolnivå saknas emellertid en systematisk uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och årskurs 9 i samtliga ämnen. Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måluppfyllelse. Rektorn måste ta ett större ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen så att skolans utveckling främjas och en ökad måluppfyllelse nås. Detta behöver åtgärdas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Ankarsrums skolas kvalitetsredovisning för år 2007 innehåller de områden som aktuell förordning kräver. Enligt Skolinspektionens bedömning dokumenteras dock kunskapsresultat alltför begränsat. Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska måste redovisas. Detta behöver åtgärdas.

Datum Ort
2009-03-26 Linköping

Rut Hård af Segerstad
Per Lennermark